

NEDERLAND

Verhuizing

Het kantoor van de Zoogdierverseniging is verhuisd van Arnhem naar Nijmegen. We maken daar samen met de collega's

Het nieuwe kantoor. Foto Jasja Dekker.

van Stichting Bargerveen, SOVON, RAVON en FLORON deel uit van Natuurplaza dat gevestigd is in een geheel vernieuwd pand op de campus van de Radboud Universiteit. Het is de bedoeling dat er een intensieve samenwerking gaat ontstaan binnen Natuurplaza en met de universiteit. De Zoogdierverseniging beschikt over een 'eigen' kantoor-unit die is aangebouwd tegen het hoofdgebouw. We kunnen ook gebruik maken van de ruime vergaderfaciliteiten van Natuurplaza en onze collega's makkelijk ontmoeten door simpelweg even bij ze langs te gaan.

Landelijke Zoogdierdag

Op 17 april werd de jaarlijkse Landelijke Zoogdierdag georganiseerd in ons

Landelijke Zoogdierdag. Foto Chris Achterberg

nieuwe kantoor in Nijmegen. Het thema van de dag was 'Zoogdieren in de stad'. Er stonden gevarieerde lezingen op het

programma: de stad als biotoop voor zoogdieren, steenmarters in Deventer, de resultaten van het Jaar van de Egel, zoogdieren in Amsterdam, vleermuizen in de stad, overlast door knaagdieren en het stadsvogelproject van de Vogelbescherming. Met zo'n honderd aanwezigen was de Zoogdierdag goed bezocht. Tijdens de lunch was er de gelegenheid om het nieuwe kantoor van de Zoogdierverseniging te bekijken. In een aantal kamers hingen posters over het werk van de medewerkers en er werden beelden van cameravallen vertoond. Ook de Algemene Ledenvergadering werd gehouden tijdens de lunchpauze. Hierin werd de jaarrekening akkoord bevonden door de leden, werd een aantal bestuursleden herkozen en werden het jaarverslag en meerjarenbeleidsplan van de vereniging besproken.

Poster zoekt zoogdieren

Om zoveel mensen te betrekken bij het waarnemen van zoogdieren –hard nodig voor alle atlasprojecten – is er nu een nieuwe folder gemaakt. Onder het motto 'Opsporing Verzocht' wordt uitgelegd hoe je waarnemingen kunt doorgeven en waarom dat zo belangrijk is. Om mensen op weg te helpen is de achterkant van de folder uitklapbaar tot een fraaie poster (A3 formaat) met een aantal meer algemene zoogdiersoorten en hoe die te herkennen zijn.

Ook zit er een bon in waarmee mensen lid kunnen worden van de Zoogdierverseniging en vertellen we mensen wie we zijn en wat we doen. Bij deze willen we de fotografen bedanken die hieraan meewerkten. Met name Paul van Hoof die het merendeel van de foto's leverde. De folder is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Gegevensau-

toriteit Natuur.

Wie de zoogdieren en de Zoogdierverseniging wil promoten, kan de poster opvragen bij het secretariaat van de Zoogdierverseniging (zie colofon).

Begeleidingsgroep wisenten

In eerdere nummers van Zoogdier werd geschreven over het pilotproject met wisenten in het Kraansvlak, in de Kennemerduinen bij Haarlem. Dit pilotproject kent een begeleidingsgroep die enkele keren per jaar bij elkaar komt om de ontwikkelingen en te maken keuzes bespreken en hierover te adviseren. De begeleidingsgroep bestaat onder andere uit Ark Natuurontwikkeling, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Large Herbivore Foundation. Sinds afgelopen voorjaar heeft de Zoogdierverseniging zich hierbij aangesloten.

Gezocht: vrijwilligers!

Natuurmonumenten is op zoek naar vrijwilligers die het leuk vinden om zoogdieren te gaan inventariseren op hun terreinen. Het gaat om de volgende gebieden en soortgroepen:

- *Noordoost Twente – vleermuizen
- *Utrecht – vleermuizen in de Coelhorst en Kaapse bossen en waterspitsmuizen in Eemland en Haarzuilens.
- *Noordwest Veluwe – vleermuizen in het Leuvenumse bos
- *Oost-Veluwe – vleermuizen rondom de stuwwal (Hoeven Delle, Reeënberg en Munsterman)

Ook minder ervaren vrijwilligers kunnen zich aanmelden. Er zijn ervaren vrijwilligers aanwezig en er worden zo nodig cursussen georganiseerd om inventarisatiemethodes onder de knie te krijgen. Stuur een mail aan vrijwilligers@zoogdierverseniging.nl.

De Zoogdierverseniging zoekt zelf ook nog vrijwilligers. De vacatures Medewerk(st)er redactie website en Medewerk(st)er zoogdierwinkel staan op onze site.

Mollen en paashazen

De acties om mensen aan te sporen waarnemingen door te geven in het kader van Zoogdieratlas.nl zijn een succes. Zowel de oproep om tijdens het Paasweekend hazen door te geven als die om molshopen te melden, leverden veel reacties op. Speciaal voor deze algemene soorten was een simpele invoermodule gemaakt op Zoogdieratlas.nl. En dat bleek uitste-

kend te werken samen met de nodige media-aandacht natuurlijk.

Niet te missen...

Lang niet al het nieuws over zoogdieren kan hier in Zoogdier worden opgenomen. Hou dus onze site (die in een nieuw jasje zit) en die van Natuurbericht.nl in de gaten. Daar meldden we de laatste tijd onder andere dat het aantal dassen toeneemt, dat de Australische wallabies zich als soort in Nederland lijken te vestigen, dat er een record aantal bruinvissen tussen Hoek van Holland en Harwich gezien is, dat er een veldmuis op Texel is gesignaleerd (wat grote gevolgen kan hebben voor de noordse woelmuizen daar), dat een mogelijke wilde kat op de snijtafel onderzocht is en dat het weer beter gaat met een aantal vleermuissoorten. En dan zijn er ook nog eens unieke filmpjes te zien van bevers en van jonge vosjes.

BOEKRECENSIE

Boek over edelherten

Na de recente film over het edelhert (zie Zoogdier 21-1) is er nu ook een nieuw boek verschenen over ons grootste

hoefdier: 'Het edelhert: observeren en herkennen'. De auteur, Rob Borst van IPC Groene Ruimte, geeft heldere beschrijvingen over het leefgebied, leefwijze, het observeren en het aanspreken van edelherten. De term 'aanspreken' (inschatten van leeftijd en conditie) geeft al aan dat wildbeheerders een belangrijke doelgroep zijn, maar ook voor andere geïnteresseerden is dit boek een verrijking voor de boekenkast. Het boek is prettig geschreven en bevat veel praktische aanwijzingen voor het observeren van edelherten. Door de korte teksten in

combinatie met de vele functionele foto's (toegegeven: de kwaliteit van de foto's is wisselend) en olievert schilderingen is het boek geschikt voor zowel leken als ingewijden. Het is bovendien mooi vormgegeven en zeer levendig: bijna 200 pagina's op groot formaat. Minpunt is toch wel dat er geen literatuurlijst of tips om verder te lezen zijn opgenomen. Het boek is te verkrijgen via www.ipcgroen.nl, voor €39,-.

Giften: film over wild zwijn

In het kader van het 'Jaar van het Wild Zwijn' wil de Zoogdierverseniging in samenwerking met Enting Films een korte film (circa 10 minuten) over het wild zwijn maken. Met deze film wil de Zoogdierverseniging positieve aandacht schenken aan het wild zwijn. Dit kan door te laten zien welke positieve invloed zwijnen op bossen kunnen hebben en dat er naast afschot ook andere methodes zijn om overlast te voorkomen. Dit is hard nodig omdat de omgang met het wild zwijn nu eenzijdig is vooral is gebaseerd op negatieve kanten van deze dieren.

Het is de bedoeling om de film te vertonen tijdens het symposium dat in het kader van het boek en een kanskaart over het wild zwijn komend najaar wordt georganiseerd. Verder willen wij de film beschikbaar stellen via internet, zodat zoveel mogelijk mensen de film kunnen gaan bekijken.

Een deel van de fondsen is al geworven, maar de Zoogdierverseniging zal zelf ook een financiële bijdrage moeten leveren om de film te kunnen maken. Wij willen u hierbij oproepen om ook een bijdrage te leveren. Wanneer u minimaal €25,- doneert, krijgt u een exemplaar van de film op DVD thuisgestuurd. Maak deze film mogelijk en maak uw bijdrage over op rekeningnummer 203737 ten name van de Zoogdierverseniging in Nijmegen, onder vermelding van 'Film wild zwijn' en uw adresgegevens.

Laat ik beginnen met positief nieuws: "het gaat goed met de bever in Nederland". Dit citaat heb ik overgenomen uit "Castor" de digitale nieuwsbrief van de Beverwerkgroep Nederland, een van de werkgroepen van onze vereniging. Deze nieuwsbrief geeft een duidelijk beeld hoe de informatie over de beverstand in ons land door vrijwilligers wordt verzameld. De volledige digitale versie van Castor kunt u overigens vinden op de website van de Zoogdierverseniging onder de knop 'publicaties', zeker de moeite waard om daar eens te gaan grasduinen.

De beverwerkgroep heeft haar gegevens over de stand van de bever verkregen door op zoek te gaan naar sporen en burchten en door simultaantellingen te houden. Maar voor kleine soorten als de muizen werkt dit niet, eenvoudigweg omdat ze moeilijk waar te nemen zijn. Toch willen we onze kennis over deze soorten vergroten omdat dat de basis is voor bescherming. Om de dieren te kunnen determineren gebruiken we 'life traps' (inloopvallen), dat zijn vallen waarin de dieren in leven blijven mede doordat voedsel en hooi wordt toegevoegd. In de praktijk blijkt echter dat het bij muizen toch nog regelmatig mis gaat. Voor de onderzoekers van de Zoogdierverseniging was dit een punt van zorg. Daarom zijn we blij met het onderzoek dat studenten recent hebben uitgevoerd naar hoe je sterfte bij muizenonderzoek het best kunt beperken. Dat de meeste slachtoffers vielen onder de spitsmuizen wisten we al, maar dat de mortaliteit sterk daalt door in alle inloopvallen standaard ook meelwormen te doen is nieuw. Elders in dit nummer staat een artikel over dit onderzoek.

Het kantoor van de Zoogdierverseniging is sinds maart gevestigd in een mooi, ruim en licht pand op de campus van de Radboud Universiteit te Nijmegen. Helaas is dit pand met de TomTom nog niet te vinden. Regelmatig komt het voor dat we gasten via de mobiele telefoon moeten 'binnenloodsen'. Dit komt omdat de omgeving van ons pand nog heringericht moet worden. De leden die ons nieuwe onderkomen al wel hebben gevonden zijn unaniem enthousiast. Ik ben er dan ook van overtuigd dat onze vereniging vanuit deze locatie een boeiende nieuwe weg is ingeslagen.

Jos Teeuwisse
directeur van de Zoogdierverseniging

VLAANDEREN

Campagne Wanted Alive: een Vlaamse otter!

De otter verdween eind vorige eeuw volledig uit Vlaanderen. De Zoogdierenwerkgroep looft €500 uit aan wie het bewijs kan leveren van de huidige aanwezigheid van de Europese otter (*L. lutra*) in Vlaanderen (incl. Brussel). Indien geen zekere waarneming wordt verkregen voor 27/11/2010, gaat het bedrag naar het meest ottervriendelijke natuurgebied in Vlaanderen. Verdere informatie en het campagnerelement: www.zoogdierenwerkgroep.be/ottercampagne.

Zoogdierenhappening en Algemene Vergadering 20 maart 2010

In het NME De Bourgoyen in Gent kwam een 40-tal mensen luisteren naar boeiende voordrachten over onderzoek naar evenhoevigen en de vossenproblematiek (respectievelijk door Jim Casaer en Koen Van Den Berge). Johan Lefebvre gaf een uiteenzetting over een nieuwe online module om braakbalgegevens te registreren. Diemer Vercayie belichtte de toekomstplannen van de Zoogdierenwerkgroep,

Zoogdierenhappening. Foto Hugo Janssens

met nadruk op informatieverstrekking en zoogdierbescherming. Een preview van de gemoderniseerde website werd gedemonstreerd door Dirk Criel. De website focust nu op de belangrijkste vragen van de bezoeker: zorgen voor, hinder door, studie van en informatie over zoogdieren. Onder een gordijn van pijpenstelen gingen de aanwezigen mee op een live-trapsessie. Ondanks het regenweer vingen we mooie aantallen rosse woelmuizen en bosmuizen, 1 bosspitsmuis en 1 dwergspitsmuis. Bij deze wenst de Zoogdierenwerkgroep de leden te bedanken voor hun steun en de bestuursleden voor hun blijvende inzet.

Verlag North Sea Pelagic vanuit Oostende 21 februari 2010

Driedubbeldik warm aangekleed scheepten 50 moedigen in op een voormalige vissersschuit bij een windkracht van 3-5 bft. Kort na het vertrek werden enkele bruinvissen waargenomen. Aangekomen bij de Fairy bank werd gechummed, wat in een mum van tijd zorgde voor een pak zeevogels: de jan-

geknaagde takken, glijbanen en prenten op de oevers), Cetti's zangers, nachtegalen, een enkele blauwborst en een ijsvogeltje kleurden de tocht. Op de Vischplaat genoten we even van een kampvuur en sprongen terug de kano in om bij zonsondergang bevers te zoeken. Tijdens een uurtje muisstil peddelen passeerden we een beverburcht en liet een ree zich zien. In de schemering werd door het merendeel van de deelnemers een overzwemmende bever ge-

North Sea Pelagic. Foto Diemer Vercayie

van-genten stalen de show. Kort na de middag wakkerde de wind aan tot een slordige 7 bft, wat het waarnemen van vogels en zeezoogdieren bemoeilijkte. Wie later thuis een bad nam, kon nog nagenieten van de deining.

Verlag kanotocht in de Biesbosch 8-9 mei 2010

Weersvoorspelling: zwaarbewolkt met grote kans op buien. Nachttemperaturen 4 tot 5 °C. Wind tot 3 bft. Je zou voor minder afhaken voor een tweedaagse kanokampeertocht. Tien dappere peddelaars vertrokken uit de Vissershag (Hank) in Canadese kano's volgestapeld met vuilniszakken (bagage!). De regen stopte nog voor het vertrek; de wolken zouden voor rust zorgen in de Brabantse Biesbosch.

Onder een soundscape van vogelzang ging het richting boerderijcamping op de Vischplaat. Talrijke beversporen (af-

zien. Roepende roerdrompen begeleidden ons terug naar de Vischplaat. In het donker volgde een tweede beverwaarneming: een luide plets op het water op anderhalve meter van de kano's.

Na deze geslaagde trip genoten we van een "walking barbecue-buffet" van onder andere Schotse Hooglandervlees... lekker Bourgondisch tot middernacht. Om vijf uur waren we alweer op zoek naar bevers. Op één plons na, terwijl we nog de slaap uit onze ogen wreven, werden geen bevers meer waargenomen. Ontbijtje op de camping en zachtjes terug naar de Vissershag (oei, die vermoeide schouders!). Na mooie waarnemingen van lepelaars, spindotterbloem en een bezoekje aan echte vrienden meerden we moe maar voldaan (en droog!) aan in de jachthaven om af te sluiten met een lekker drankje op een zonnig terras.

Kanotocht in de Biesbosch. Foto Diemer Vercayie

